

Frirumsdebat d. 1. april 2019 på DOKK1

Majbritt Berlau, næstformand i fagbevægelsens Hovedorganisation VS

Martin Ågerup direktør for tænketanken CEPOS

Intro og præsentation; (5 min)

Mit navn er Thomas Skovbo, jeg arbejder til dagligt som viceskoleleder og dansklærer på en friskole men er også uddannet debatpilot. Jeg er også forfatter og foredragsholder.

Jeg debatterer mest opdragelse og forældreskab, men i dag skal det handle om – **ULIGHED**

En frirumsdebat er en "gammel sandhed i en ny form". Man skal lytte mere, end man skal tale.

Vi skal tale sammen, være oprigtigt nysgerrige sammen, fordi vi inderst inde godt ved, at andre er værd at lytte til, og at vi sammen kan blive klogere. Sandheden bor ofte i kompromisset, og i en frirumsdebat er vi ude efter at belyse alle nuancerne for i sidste ende at blive klogere på en vej at gå sammen.

Debatten følger som sagt en skabelon. En tretrinsraket med FRONTER, REFLEKSIONER og INITIATIVER (FRI), og det er min fornemste opgave som debatpilot at sørge for at holde os i luften og på rette kurs, så vi ikke styrter ned med et brag. Hvis vi nødlander er det min opgave at få os på vingerne igen. Jeg er pilot, og derfor er det mig, der bestemmer!

ER ULIGHED I DANMARK ET PROBLEM?

OM ULIGHED;

Ulighed findes, ingen tvivl om det.

I dag skal vi debattere om ulighed er et problem?

Dét er da en debat værd!

Noget personligt og en indflyvning...

Min datter skal konfirmeres i år. Sådan er det hvert år, når man har fem teenagere i huset...

I hendes klasse er de ved at arrangere blå mandag... Der skal ikke mangle noget, det er klart!

Men der er opstået en udfordring, hvor spørgsmålet om økonomisk ulighed og sammenhængskraft i "minisamfundet 7A" er sat på prøve.

Hvor meget må sådan en blå mandag koste?

Alle (eleverne) er enige om, at det vigtigste er, at alle kommer med.

Eleverne har sammensat et godt og varieret program, pris 1200 kroner plus lommepenge!

To forældrepar har været så modige, at de på INTRAS forjættede forældreforum har givet udtryk for, at de synes "det er lidt dyrt". Der er andre, der har svaret, at det synes de slet ikke, og en enkelt har endog tilbudt at betale "lidt ekstra så alle kan komme med", hvilket en anden høfligt har frabedt sig. Intentionerne er udelukkende gode hele vejen rundt.

Jeg har foreslået at gøre dagen lidt billigere og mere overskuelig. Måske er go-kart, paintball, hoppeland og bowling kombineret med strøgtur, tivoli og restaurantbesøg også lidt i overkanten at nå på én dag. Måske kan mindre også gøre en god blå mandag?

Ulighed findes overalt og lige for næsen af os, og økonomisk ulighed har konsekvenser for vores liv og muligheder, sådan er det, det er et vilkår.

Men er ulighed i Danmark et problem?

Det er dét, vi skal forholde os nysgerrigt til i dag.

Til dette har vi fået selskab af to knivskarpe debattører;

Majbritt Berlau – næstformand i Fagbevægelsens Hovedorganisation.

Du taler ind i at - Uligheden i Danmark er steget markant henover de seneste år, forskellen mellem rige og fattige bliver større og større, hvilket svækker sammenhængskraften i vores samfund, og dét er et stort problem!

Martin Ågerup, direktør for tænketanken CEPOS.

Du taler ind i at - Uligheden i Danmark ikke er steget markant henover de seneste år. De fattigste har oplevet den klart største indkomstfremgang gennem de sidste to årtier. Uligheden som den ser ud i Danmark netop nu er ikke et problem.

Velkommen til Jer og mange tak fordi I ville være med, det er vi glade for 😊

I to er ikke enige, heldigvis!

Måske kan vi blive klogere sammen – dét er målet.

Lad os komme i gang!

FRONTER (20 min)

I denne første runde er vi ude efter noget lodret uenighed at blive klogere af, nogle skarpt adskilte synspunkter, nogle fronter...

1.

Majbritt – Er ulighed i Danmark et problem?

JA

Hvorfor er det det?

Martin – Er ulighed i Danmark et problem?

NEJ

Hvorfor er det ikke det?

2.

Majbritt – er afstanden mellem rig og fattig i Danmark blevet for stor?

JA!

Uddybning...

Martin – er afstanden mellem rig og fattig i Danmark blevet for stor?

NEJ!

Uddybning (her kunne det blive lidt "talteknisk", hvilket jeg ikke tror, at vi kan komme helt udenom, men vi skal hurtigt væk fra statistikker og tal-argumenter alene)

3.

Majbritt – Prøv at forklare begrebet ulighedsstop...

Har vi brug for et ulighedsstop i Danmark?

JA!

Martin – hvad tænker du om det, har vi brug for et ulighedsstop?

4.

Majbritt – hvis man benytter CEPOS` analysemetode, så ser det ud til, at det ikke er de samme mennesker, der forbliver fattige over tid, men at vi "skiftes til det at være fattige". Hvad tænker du om det?

Svar:

Martin – Du skriver i et CEPOS notat af 1. februar 2019, at "Der er stor mobilitet ud af lavindkomstgruppen. 3 ud af 10 personer, der befinder blandt de 20% med lavest indkomst i et givent år, er ude af gruppen efter 1 år".

Synes du, at 3 ud af 10 er mange, og hvad med de 7 andre?

Svar: noget med at tendensen er generel, folk kommer ud af lavindkomstgruppen over tid, indkomstmobilitet, en indbygget lighed i uligheden...

I samme notat skriver du også, "at dem med de højeste indkomster kan i gennemsnit ikke forvente indkomstfremgang overhovedet, hvis man ser på den historiske udvikling frem til i dag".

Hvordan kan det være, tror du?

Majbritt – hvad tænker du om, at dem i vores samfund med de højeste indkomster ikke kan forvente indkomstfremgang overhovedet og ikke har haft nogen indkomstfremgang historisk set?

5.

Martin – vil du på den baggrund sige, at det faktisk ser ud til, at ulighed i Danmark er på vej til forsvinde?

JA, det kunne godt se sådan ud!

Majbritt – er uligheden i Danmark på vej til at forsvinde?

NEJ, tværtimod!

6.

Martin – har personer i Danmark en god chance for at forbedre deres livsvilkår ved at øge deres indkomst over tid?

JA, i høj grad (jf. CEPOS notat af 1. februar 2019)!

Majbritt – har personer i Danmark en god chance for at forbedre deres livsvilkår ved at øge deres indkomst over tid?

NEJ! Social arv...

7.

Martin – du skriver, "at eksistensen af et lavtløns-arbejdsmarked kan fungere som en adgangsbillet til senere lønfremgang for personer med få formelle kvalifikationer, såsom flygtninge og indvandrere eller ufaglærte".

Prøv lige at sætte flere ord på det...

Majbritt – hvad tænker du om et lavtløns-arbejdsmarked som adgangsbillet til lønfremgang?

8.

Majbritt – Findes der en god ulighed?

NEJ!

Er ulighed grundlæggende et problem for et samfund?

JA!

Forklar (noget med sammenhængskraft, manglende frihed, ulige muligheder/livsvilkår, skævvridning, social arv...)

Martin – Er ulighed grundlæggende et problem for et samfund?

NEJ!

Forklar (ulighed er også en motivation, en drivkraft, ulighed kan være godt, måske ligefrem nødvendigt i et samfund...)

Fronterne er trukket op, og I er (heldigvis) ikke enige, men måske er vi alle sammen på vej til at blive lidt klogere eller forvirrede på et højere plan...

REFLEKSIONER (20 minutter)

Vi er i denne runde ude efter refleksioner over det, som vi har hørt indtil nu. Fronterne er skarpe lige nu men kompromissets mulige vej og brugbare løsninger skal som oftest findes et sted i midten, og derfor må vi lytte, samtænke og muligvis flytte os lidt...

Jeg vil gerne starte denne runde med et personligt spørgsmål;

(down memory lane, i kontakt med følelserne...)

Majbritt – kan du komme i tanke om en episode i din barndom, hvor ulighed gjorde stort indtryk på dig?

Martin – kan du komme i tanke om en episode i din barndom, hvor ulighed gjorde stort indtryk på dig?

Af og til må vi selv flytte os for at kunne anskue en problemstilling fra en ny vinkel. Jeg vil bede jer om at bytte stol.

Hvordan ser det ud derovre fra? ☺

Majbritt; Hvilke synspunkter og pointer fra din meddebattør anerkender du som (irriterende) gode?

Martin; Hvilke synspunkter og pointer fra din meddebattør anerkender du som (irriterende) gode?

Fælles refleksioner:

Hvad har I hørt om; ulighed, forskel mellem rig og fattig, indkomstmobilitet, ulighedsstop, lavtløns arbejdsmarked som adgangsbillet til lønfremgang, ulighed som noget godt, social arv, ulighed og livsvilkår?

Hvilke pointer er du blevet mest optaget af? Hvilke pointer flyttede dig / gjorde indtryk?

Snak lige med sidemanden 2-3 minutter (Majbritt og Martin I taler også med hinanden).

Hvad talte I om (Majbritt og Martin)?

INITIATIVER (15-20 minutter)

(Her havde du/I nogle forslag eller...?)

Vi skal nu i gang med initiativrunden. På baggrund af det, vi har hørt, kunne det så være en god ide at...

Publikum byder ind med ideer/initiativer...

Majbritt og Martin forholder sig til forslagene/ideerne til sidst!

OPSUMMERING

Ulighed findes og er måske et naturligt vilkår i et moderne samfund, hvor folk er forskellige, lever forskellige liv og har forskellige livsvilkår - men er ulighed et problem i Danmark, og er vi på vej i den rigtige retning?

"Hvis ikke du ændrer retning, ender du der, hvor du er på vej hen"... Hvor er vi på vej hen?

Hvad ønsker vi at gøre ved vores ulighed, og kan vi nogensinde blive enige om det?

Vil du selv betale for at gøre uligheden i vores samfund mindre eller betaler du allerede så rigeligt?

De politiske partier og vores folkevalgte politikere har magten til at gøre noget ved det, til at handle, hvis de vil, og hvis de kan finde flertal. Men de vil noget forskelligt, og din opgave er i første omgang at finde ud af, hvad du selv mener, hvad du vil og hvilket parti, der vil det samme som dig... Det er nemlig dig, der bestemmer!

Tak for i aften...

Tak fordi I kom og overværede en ægte frirumsdebat. Jeg håber, at I i jeres virke vil bidrage til flere debatter, der gør os klogere og ikke bare vil konfliktunderholde.

Særlig tak til jer to; Majbritt Berlau, næstformand i Fagbevægelsens Hovedorganisation og Martin Ågerup direktør for tænketanken CEPOS, fordi I var modige nok til at stille op og debattere "på den fede måde". TAK

Tak for i aften og kom godt hjem.